

TÜRKİYE
İNSAN HAKLARI VE
EŞİTLİK KURUMU

DENİZLİ D TİPİ TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU
ZİYARETİ

(Rapor No: 2019/15)

(Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 27.08.2019 tarih ve 2019 /15
sayılı kararında oybirliği ile kabul edilmiştir.)

AĞUSTOS 2019

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	2
GİRİŞ.....	3
1. DENİZLİ D TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU	3
1.1. Kurum Hakkında Genel Bilgiler	3
1.2 Kurumun Fiziksel Koşulları	4
1.3. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler.....	4
1.4. Kurum Personeli.....	5
2. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	5
2.1. Şikâyet ve Talep Mekanizmasının İşlerliği	6
2.2. Fiziksel Koşullar.....	6
2.3. Personel ve Yönetim	9
2.3.1. Personele İlişkin Bilgiler	9
2.3.2. Kurum İdaresi.....	10
2.4. Sağlık ve Psiko – Sosyal Servis Hizmetleri	10
2.5. Eğitsel, Sosyal, Sportif ve Kültürel Faaliyetler	12
2.6. Dış Dünyayla Etkileşim.....	15
3. TAVSİYELER	16
3.1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler	17
3.2. Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler	17

KISALTMALAR

AÖF	:Açık Öğretim Fakültesi
AÖL	:Açık Öğretim Lisesi
AÖO	: Açık Öğretim Ortaokulu
ARDEF	:Araştırma ve Değerlendirme Formu
BM	: Birleşmiş Milletler
CAT	: Birleşmiş Milletler İşkence ve Diğer Zalimane, Gayri İnsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme
CPT	: Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokol
TİHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması

GİRİŞ

1. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) tarafından Denizli D Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.
2. 28.01.2014 tarihli ve 28896 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi’ne Ek İhtiyari Protokol (OPCAT)”¹; sözleşmeye taraf ülkelerin işkence ve kötü muamele ile mücadele amacıyla her türlü alıkonulma mekânlarını ziyaret etmeye yetkili bir Ulusal Önleme Mekanizması (UÖM) kurması gerekliliğini hüküm altına almaktadır. TİHEK; kuruluş kanunu olan 6701 sayılı Kanun’un 9 uncu maddesinin 1 inci fıkrasının (1) bendiyle OPCAT hükümleri çerçevesinde, UÖM olarak görev yapmaktadır. Bu çerçevede, aynı maddenin (j) bendinde kurumun mahpus ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmektedir.
3. Bu görevin ifası kapsamında, 11.03.2019 tarihli TİHEK Başkanlık görev emri üzerine, 13.03.2019 tarihinde Denizli D Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna¹ habersiz bir ziyaret düzenlenmiştir.
4. Ziyaret heyeti, TİHEK Kurul üyesi D... E... başkanlığında, Koordinatör Dr. H... A..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı H... K..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı H... A...ve Uzm. Psikolog A... Ö...’dan oluşmuştur.

1. DENİZLİ D TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU

1.1. Kurum Hakkında Genel Bilgiler

5. Denizli D Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Denizli iline yaklaşık 30 km uzaklıkta, Denizli-Afyon Karayolu üzerinde, Honaz ilçesi, Kocabaş nahiyesi hudutları içerisinde, 382.000 metrelik alanda, 42.564 metrekare üzerine kurulmuştur. Kurum, biri idare binası olmak üzere toplam 11 bloktan oluşmaktadır. Kurumda, 340 adet odada toplamda 1630 mahpus tutulmaktadır.

¹ Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

Fotoğraf 1: Kurum Genel Planı

1.2 Kurumun Fiziksel Koşulları

6. Denizli D Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, zemin hariç bir katlı olup; zemin katta mahpusların barındırıldığı oda girişleri ve ortak yaşam alanları, kapalı spor salonu, açık spor sahası, çok amaçlı salon ve her koğuş için ayrı havalandırma alanları bulunmaktadır. Birinci katta ise; idari kısımlar ve iç kısımda yerleştirilen koğuşların oda girişleri bulunmaktadır. Üst katta bulunan koğuşların havalandırma alanları alt katta yer almaktadır. Üst kattaki her 3 koğuş ortak bir havalandırma bahçesini kullanmaktadır.
7. Kurumda koğuşlarda, mahpuslara ait içerisinde kişisel eşyaların konulacağı eşya dolabı, tuvalet ve banyo ile havalandırma bahçesi yer almaktadır.

1.3. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler

8. Denizli D Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun, 12-18 yaş arası suça sürüklenmiş çocuk 17 tutuklu/hükümlü ile 19-83 yaş arası 1044 tutuklu/hükümlü kapasitesi bulunmaktadır.
9. Ziyaret tarihi itibarıyla Kurumda; 811'i hükümlü, 819'u tutuklu olmak üzere toplam 1630 mahpus bulunmaktadır. Tutululardan 61 kişinin yabancı uyruklu olduğu ifade edilmiştir.
10. 1044 kişilik kapasiteye sahip Kurumda 1630 kişi tutulmaktadır. Genel olarak, koğuşlarda Kurum kapasitesinin aşıldığı görülmüştür. Bu nedenle, kalabalıklaşma ve kalabalıklaşma sonucu ortaya çıkan sorunlar gözlemlenmiştir.
11. Kurum idaresi tarafından, heyetimizce kendisi ile kurumda birebir görüşme de gerçekleştirilen, işitme ve konuşma engeli bulunan bir kişi dışında iki engelli mahpus bulunduğu, engelli mahpusların revirde gözetim ve denetim altında infazlarına devam ettikleri belirtilmiştir.

Engelli mahpuslar dışında, terör örgütü mensubu bipolar bozukluk teşhisi almış bir mahpusun da revirde kaldığı ve tedavisinin devam ettiği ifade edilmiştir.

12. Kurumda 2018 yılı içinde mahpuslar hakkında toplam 354 suç duyurusunda bulunulmuştur. Suç duyurusuna neden olan konular ise yaralama, kuruma veya kuruma ait araç ve gereçlerine zarar vermek, görevlilere hakaret, tehdit veya küfür etmek, kumar oynamak, ceza infaz kurumuna yasak madde sokmak, kullanmak veya bulundurmak, baskı kurmak veya çıkar sağlamak olarak belirtilmiştir.
13. Kurumda 2 adet süngerli (yumuşak) oda bulunmaktadır. Kurum idaresi, 1 kişinin süngerli odaya alındığını, bu kişinin açlık grevine gitmesi sonucu gözetim altına alınması sırasında personele karşı direnme, agresif hareketlerde bulunma, tehdit ve hakaret sonucu süngerli odaya alındığı ve burada 15 dakika bırakıldığını açıklamıştır.
14. Kurumda durumlarına göre İdare ve Gözlem Kurulu kararı ile tek kişilik odalarda kalan mahpuslar olduğu ifade edilmiştir.

1.4. Kurum Personeli

15. Kurumda fiilen görev yapan 293 personelin meslek grubu, unvan ve eğitim seviyelerine göre dağılımı şu şekildedir: 1 Kurum Müdürü, 3 Kurum İkinci Müdürü, 2 idare memuru, 1 sayman, 1 diş hekimi, 1 öğretmen, 4 psikolog, 1 sosyal çalışmacı, 5 infaz ve koruma baş memuru, 5 infaz ve koruma baş memuru vekili, 245 infaz ve koruma memuru, 5 bilgisayar işletmeni, 5 sağlık memuru, 4 teknisyen, 1 bilgisayar teknisyeni, 1 memur, 2 cezaevi kâtipi, 3 hizmetli. Denizli İl Sağlık Müdürlüğü tarafından görevlendirilen 1 aile hekimi hafta içi her gün çalışmakta ve Denizli Diş Hastanesi tarafından görevlendirilen diş hekimi Salı ve Perşembe günleri protez işlemleri için görev almaktadır. Ayrıca Denizli İl Sağlık Müdürlüğüne görevlendirilen bir psikiyatristin hafta içi bir gün görev yaptığı belirtilmiştir.
16. Kurumu idaresi, mahpus sayısının kapasite üstü olmasından dolayı personel eksikliği olduğunu ifade etmiştir.

2. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

17. Ziyaret öncesinde TİHEK heyeti, TİHEK ve ulusal önleme mekanizması hakkında ceza infaz kurumu yönetimine bilgi vermiş; Kurum müdürü ile görüşerek Kurum hakkında genel bilgi almıştır. Sonrasında ziyaret heyeti tarafından havalandırma alanı, atölye ve spor sahaları gibi aktivite alanları, revir, psiko-sosyal servis, açık ve kapalı görüş alanları ile diğer ortak alanlar

incelenmiş, ardından koğuş dışında ve koğuşlarda bulunan mahpuslarla² Kurum görevlileri olmaksızın görüşme yapılarak bu kişilerin şikâyet ve talepleri dinlenilmiştir. Görüşmelerin ardından, Kurum yönetimi ile tekrar bir araya gelinerek heyetin gözlemleri, çözülmesi gerektiği tespit edilen hususlar ile mahpusların talep ve şikâyetleri idareye aktarılarak ziyaret sonlandırılmıştır

18. İdare ile yapılan ilk görüşmenin akabinde ziyaret heyeti tarafından spor salonları, faaliyet salonları havalandırma alanı gibi ortak yaşam alanları ile yatakhanelerin olduğu alanlar gezilmiştir. Gezilen noktalarda, mahpuslarla görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

2.1. Şikâyet ve Talep Mekanizmasının İşlerliği

19. Kurumun güvenlik kameralarının bulunduğu, dış çevre ve blok koridorlarında kameraların yerleştirildiği ve merkez kontrol odasından 24 saat izlendiği, kamera kayıtlarının 6 ay süreyle saklanabildiği kurum idaresince açıklanmıştır.

20. Kurum personeli, kurumda kalan mahpusların talepleri halinde dilekçe ile meslek elemanları ile görüşebildiğini ve şikâyetlerini de aktarabildiğini ifade etmişlerdir.

21. Mahpusların yataklarının değişimini istemeleri halinde kurum idaresine dilekçe ile başvuruda bulunarak yatak değişiminin yapıldığı ifade edilmiştir. Mahpuslar tarafından aksi yönde herhangi bir talep – şikâyet heyetimize bildirilmemiştir.

2.2. Fiziksel Koşullar

2.2.1. Genel Bilgiler

22. Koğuşlarda, mahpusların kullanıma uygun yere sabitlenmiş demir dolaplar bulunmaktadır. Dolapların koğuş mevcuduna yeterli olmadığı gözlemlenmiştir.

23. İnceleme yapılan girilen koğuşlarda genellikle su ısıtıcısı (çaycı) bulunmaktadır.

24. Kurumda ısınma kampüs içerisinde merkezi ısınma sistemi ile gerçekleştirilmektedir, kurumda yangın alarm sistemi bulunduğu, düzenli aralıklarla bakım ve onarımlarının yapıldığı ifade edilmiştir.

25. Kurum idaresi tarafından, mahpusların örtünme ihtiyaçlarının 1 tanesi mahpusun kendi imkânları ile almasına müsaade edilen 2 battaniye ile karşılandığı ifade edilmiştir. Kurum tarafından karşılanan ayrıca 1 nevresim takımı da her mahpus için verilmektedir. Yapılan ziyarette mahpuslar, 2 battaniyenin kendilerine yetmediğini, havanın soğuk olması nedeniyle hem üzerlerine fazla almak istediklerini hem de odalarında yerlerin soğuk olmasından dolayı

² Kanuni bir tabir olmamakla birlikte, “mahpus” kelimesi, ceza infaz kurumlarında özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hükmen tutuklu (hükümözlü) kelimelerinin her üçünü de barındıran çatı bir kavram olarak raporda yer almaktadır.

battaniyelerini yerlere de sermek durumunda kaldıklarını ifade etmişlerdir. Ancak kurum idaresi, yaşanan ilin mevsim koşullarında toplam 2 battaniyenin her mahpus için yeterli olduğunu ve örtünme dışında mahpusların yere de battaniye serdikleri için bunları kaldırdıklarını, yere battaniye serilmesine izin verilmediğini ifade etmiştir.

26. Kurumda, mahpusların kaldığı koğuşlarda kapıların tam kapanmadığı, soğuk havanın kapı aralıklarından içeri koğuşlara girdiği, pencerelerin bazılarının çatlak, bazılarının ise kırık olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca, koğuş üzerindeki yağmur tahliye oluklarının çoğunun kırık olduğu gözlemlenmiştir. Bu nedenlerle yağmur sularının içeri sızdığı, nem oluşturduğu bazı mahpuslar tarafından ifade edilmiştir. Kurum idaresi ile yapılan görüşmede yalıtım yapılması gerekliliği doğrulanmış olup; yeterli ödeneğin olmadığı ifade edilmiştir. Bu sorunu çözmek için bir keşif yaptırıldığı, maliyetin çok yüksek çıktığı ancak Bakanlığa yazı yazılarak gerekli tamiratların yapılmasının planlandığı ve ödenek beklendiği dile getirilmiştir.
27. Kurum idaresi tarafından, sıcak ve soğuk su ihtiyacının Denizli Açık Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü marifetiyle sağlandığı, yeni geliştirilen su otomasyonlu akıllı sayaç sayesinde her bir mahpusa günlük 50 litresi sıcak, 200 litresi soğuk olmak üzere; toplam 250 litre suyun 7gün 24 saat temin edilebildiği belirtilmiştir.
28. Kurum içerisinde, kapasite üzerinde mahpus barındırılmasından dolayı, temizlik, yatak, havalandırma, hijyen, sosyal faaliyetler vb. konularda sıkıntılar yaşanmaktadır. Mahpuslar tarafından dile getirilen bu durum, heyetimiz tarafından da gözlemlenmiştir.
29. Sigara kullanmayan mahpuslar tarafından sigara içmeyen mahpuslarla aynı koğuşta tutulmalarının sorun oluşturduğu dile getirilmiş; bazı mahpuslar sigara içen kişilerle aynı odada kaldıklarını, nefes almada zorluk yaşadıklarını ve ortamın hijyenik ve sağlıklı açısından elverişli olmadığını belirtmiştir.
30. Kurumda engelli mahpuslara yönelik oda bulunmadığı, acil müdahale gerektirecek durumlar için engelli mahpusların revirde tutuldukları kurum idaresince ifade edilmiş olup; heyetimizce de gözlemlenmiştir.
31. Kurumda bulunan engelli bireylerin revir ve psiko – sosyal servis birimlerinin koordineli çalışması ile tıbbi tedavileri ve psiko – sosyal ihtiyaçlarının karşılandığı, engellilerin kamu kaynaklarına ulaşmalarının sağlandığı engelli raporu ve maaşı için gerekli iş ve işlemlerin yapıldığı kurum idaresince aktarılmıştır.
32. Kurumda mahpusların ihtiyaçlarını karşılayabileceği 1 adet kantin bulunmaktadır. Mahpuslar ihtiyaçlarını bir liste halinde görevlilere iletmekte, ilgili görevliler de listedeki ihtiyaçları kantinden temin edip mahpuslara ulaştırmaktadır. Kendileri ile görüşme yapılan mahpuslar kantin fiyatlarının oldukça fazla olduğundan yakınmışlardır. Söz konusu iddialara ilişkin

olarak; kurum kantin listesi incelendiğinde, kantin fiyatlarının ülke genelinde market satış fiyatlarına benzerlik gösterdiği, bazı ürün fiyatlarının piyasa fiyatlarının altında olduğu gözlemlenmiştir.

33. Kurumdaki yemek ihtiyacı aynı kampüs içinde bulunan Denizli Açık Cezaevi Kurumu mutfağı tarafından temin edilmekte ve görevli personelce koğuşlara dağıtımı yapılmaktadır. Rahatsızlıkları nedeni ile özel beslenme programına ihtiyaç duyan mahpuslar için diyet yemekler verildiği kurum idaresi tarafından ifade edilmiştir. Yemek listesinin TV bildirim ekranından yayınlandığı açıklanmıştır.
34. Kurumda, Türkçe bilmeyen mahpusların bulunduğu, tercüman olarak Türkçe bilen diğer mahpuslardan faydalandığı ifade edilmiş; bu durum heyetimizce de gözlemlenmiş; yabancı mahpuslarla yapılan görüşmelerde Türkçe bilen Suriyeli bir mahpusun tercümanlığından faydalanılmıştır.
35. Kurumda barındırılan yabancı uyruklu mahpuslar ve engelli mahpuslar için temizlik malzemesi ve kıyafet yardımlarının yapıldığı kurum idaresi tarafından belirtilmiştir. Ziyaret esnasında kendileri ile görüşme yapılan yabancı mahpuslar maddi problemlerinin olması nedeniyle ihtiyaçlarını karşılamakta zorlandıklarını, dillerini bilen diğer bir mahpus aracılığı ile ifade etmişlerdir. Özellikle yabancı mahpuslar tarafından, psikolojik destek alamadıkları, Kurum psikoloğu veya psikiyatir ile görüşemedikleri, revire çıkamadıkları ve ihtiyaç duydukları ilaçların yazılmadığı iddia edilmiştir. Kurum idaresi ile yapılan son görüşmede bu hususlar dile getirilmiş; mahpuslarla ilgili işlemlerin takip edileceği idare tarafından ifade edilmiştir.
36. Kurumda mahpus çarşaf nevresim takımlarının ücretsiz yıkandığı, kıyafetlerin ise ücretle yıkandığı ve ücretini ödemeyecek durumda olanların kendi imkânları ile yıkadıkları ifade edilmiştir. Engelli mahpusların kıyafetlerinin ise ücretsiz yıkandığı açıklanmıştır.
37. Kurumda hücre cezalarının uygulandığı hücreler heyetimizce görülmüş ve içeride bulunan bir mahpus ile görüşülmüştür. Hücre cezası alan kişiler, genelde 10-11 gün hücrede kalmakta; kaldıkları bu süre zarfında günde bir defa diğer hücredekilerle bir araya gelmeden; tek başlarına havalandırma bahçesine çıkmaktadırlar.
38. Kurumda kalan mahpuslardan bazıları, avukatları ile görüşme yapacakları zaman, personel tarafından kısıtlandıklarını, yeterince görüşemediklerini, avukatların bekletildiğini, yetersiz personel gerekçesi ile zaman zaman avukat görüşmesinin gerçekleştirilmediğini belirtmiştir. Ancak; Kurumdan alınan bilgi ve belgelerden, mahpusların son iki yılda yaptıkları avukat görüşme sayısının 16.707 olduğu anlaşılmaktadır.

2.2.2. Hijyen Koşulları

39. Kurumun temizliğinden temizlik biriminin sorumlu olduğu açıklanmıştır. Kurum kantininde temizlik malzemeleri satıldığı, maddi imkânları yeterli olmadığından temizlik malzemelerine ulaşımı olmayan mahpusa temizlik malzemesi yardımı yapıldığı, kurumda kalan suça sürüklenmiş çocukların temizlik malzemelerinin ücretsiz olarak sağlandığı bilgisi verilmiştir.
40. Kendileri ile görüşme yapılan mahpuslar, temizlik malzemelerinin kısıtlı verildiğini ve sadece bulaşık deterjanı aldıklarını dile getirmişler ve diğer temizlik malzemelerine erişemediklerinden yakınmışlardır. Ancak; ceza infaz kurumundan alınan bilgi ve belgelerden; mahpuslara kişi başı 1 adet 750 ml sıvı bulaşık deterjanı, 2 adet tıraş bıçağı, 1 adet tıraş kremi, 1 adet diş macunu, 1 adet diş fırçası, 1 paket 600 gr. toz deterjan ve 4 adet banyo sabunu verildiği ve düzenli aralıklarla takibinin yapıldığı anlaşılmaktadır.

2.3. Personel ve Yönetim

2.3.1. Personele İlişkin Bilgiler

41. Kurumda 255 infaz koruma memuru nöbet vardiya usulü çalışmaktadır. Kurumun büyüklüğü ve kapasitesi göz önünde bulundurulduğunda personel sayısının yeterli olmadığı, özellikle teknik alanlardaki personel sayısının yetersizliği nedeniyle infaz koruma memurlarının bu alanlara kaydırılabildiği dile getirilmiştir.
42. Personelin hizmet içi eğitimlerine ilişkin olarak; Kurum idaresi, kurum personeline öfke kontrolü ve insan hakları eğitimi verdiklerini ifade etmiştir.
43. Kurumda personelin boş zamanlarını değerlendirebileceği, personel kafeteryası oluşturulmuş olup ücret karşılığı hizmet vermeye hazırlandığı açıklanmıştır.
44. Kurumda hâlihazırda işkence veya kötü muamele iddiasıyla yargılanan personel bulunmadığı ifade edilmiştir.
45. Kurumda, son 1 yıl içerisinde hakkında idari nedenlerle disiplin cezası verilen 13 personel olduğu ifade edilmiştir.³

³ Personelin disiplin suçları şu şekilde belirtilmiştir:

- Görev mahallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasları yerine getirmesinde kayıtsızlık göstermek veya düzensiz davranmak
- Özürsüz veya izinsiz göreve geç gelmek
- Görevle ilgili konularda yükümlü olduğu kişilere yalan yanlış beyanda bulunmak
- Devlet memuru vakarına yakışmayan tutum ve davranışta bulunmak nedeniyle
- Borçlarını kasten ödemeyerek hakkında yasal yollara başvurulmasına neden olmak
- İş arkadaşlarına ve iş sahiplerine söz ve hakaretle sataşmak

2.3.2. Kurum İdaresi

46. Kuruma ilk gelişlerinde mahpusların Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük'ün 46'ncı ve ilgili diğer maddelerine uygun olarak önce bedenın üst kısmındaki giysiler çıkarttırılıp, sonra bedenın alt kısmındaki giysiler üst kısmındaki giysiler giyildikten sonra çıkarttırılarak yapıldığı ifade edilmiştir.
47. Kurumda mahpusların oda yerleştirmelerinin kanun, tüzük, gözlem sınıflandırma yönetmeliği hükümleri gereğince hükümlülük/tutukluluk, suç türü, ceza miktarı, hasımlık, yaş grubu, idari nedenlerle gerçekleştirildiği; mahpuslarının koğuş içinde baskı görmeleri durumunda oda değişikliği yapılarak durumlarına uygun odalara yerleştirilmelerinin sağlandığı kurum idaresince belirtilmiştir.
48. Kendi bakımını gerçekleştiremeyecek durumda olanların ise, bu durumda olan mahpuslar için tasarlanmış “*R Tipi Ceza İnfaz Kurumlarına*” nakillerinin sağlandığı ifade edilmiştir.
49. Yabancı uyruklu mahpuslara yönelik olarak; bağlı buldukları konsolosluk veya büyükelçiliklere bilgi verilerek dışarıda bulunan ailelerinin kuruma davet edildiği ifade edilmiştir. Kendileriyle yapılan görüşmelerde yabancı mahpuslar, dil bilmemelerinden dolayı avukata erişimlerinin de olmadığından, gerekli konsolosluk erişimlerinin gerçekleştirilememesi nedeniyle aileleri ile telefonla görüşemediklerinden ve aile görüşü yapamadıklarından yakınmışlardır.

2.4. Sağlık ve Psiko – Sosyal Servis Hizmetleri

50. Kurumda kalan hasta mahpuslar için gerekli sağlık tedbirlerinin kurum reviri ve Denizli Devlet Hastanesi psikiyatri uzman doktorları ile işbirliği halinde gerçekleştirildiği açıklanmıştır.
51. Kurumda acil durumlarda ve mesai dışı saatlerde 112 acil servisin mesai içi saatlerde ise aile hekiminin sevki ile hasta müdahalelerinin yapıldığı kurum idaresince ifade edilmiştir. Ayrıca, Kurumda 6 adet diyaliz hastası olduğu ve bu kişilerin haftada üç gün diyaliz tedavisine götürüldüğü belirtilmiştir.
52. Kurumda hafta içi her gün bir diş hekimi mesai yapmaktadır. Protez, dolgu, tartar temizliği, kanal tedavisi gibi işlemlerin kurumda yapıldığı ve panoramik film ve dolgu cihazlarının bulunduğu aktarıırken, sadece çene cerrahisi müdahalesi gerektiren işlemler için çıkarılan sevkle hastaların Üniversite diş kliniğinde tedavi ettirildiği ifade edilmiştir.
53. Kuruma gelen mahpusların ilk kabullerinde kurumda hafta içi her gün görev alan aile hekimi ve sağlık memurları tarafından muayeneleri yapıp, gerekli görülen durumlarda ilgili sağlık kuruluşlarına sevklerinin yapılmakta olduğu, ayrıca bazı tetkiklerin kurumda bulunan laboratuvarında gerçekleştirildiği kurum idaresince açıklanmıştır. Mahpuslar, kurum doktoruna

çıkma taleplerinin infaz koruma memurları tarafından inandırıcı bulunmadığını, bu nedenle doktor muayenesine çıkmadıklarını ifade etmişlerdir. Kurum doktoru ile yapılan görüşmede ise, sevklerin gereken durumlarda ve müdahale yapılamadığında verildiği, genelde cilt hastalıkları ve basit yaralanmalar yaşanması nedeni ile sevk alınmasına gerek kalmadığı, şu an sevk bekleyen hastanın bulunmadığı, sürekli kontrol edilmesi gereken diyabet, kalp hastalıkları ve organ nakli olmuş kişilerin kontrollerinin düzenli yapıldığı ifade edilmiştir. Sevkler kurum müdürü talimatı ile jandarma tarafından yapılmaktadır. Kurumda sağlık ile ilgili verilen dilekçelerin gününde takip edildiği ve müdahale edildiği kurum idaresince aktarılmıştır.

54. Farklı cinsel yönelimi bulunan bireylerin kaldıkları koşullarda yapılan görüşmelerde; mahpuslar tarafından, personel ve sağlık hizmetlerinden memnun oldukları, kronik rahatsızlıkları ile ilgili muayenelerin zamanında yapıldığı ifade edilirken; bir mahpus hormon ilaçlarını düzenli kullanmadığını ifade etmiştir. Kurum idaresi bu kişi ile ilgili olarak psikiyatri ve endokrin uzmanının ortak görüşü ile yazılması gereken ilaç kullanması gerektiği; ancak bilgi netliğine ulaşamadığı için ilacın alınmadığını, işlemlerin tamamlanacağını ifade etmiştir.

55. Kurum idaresi çocuklarla ilgili sağlık konularında çocukların dilekçelerinin alınmadan anında müdahalesinin gerçekleştirildiğini açıklamış; çocuklarla yapılan görüşmelerde de çocukların memnuniyeti gözlenmiştir.

56. Kurumda intihar, kalp krizi, yaşlılığa bağlı sağlık nedenli ölümlerin meydana geldiği ifade edilmiştir. Kurumda 2018 yılı içerisinde gerçekleştirilen iki intihar girişiminden biri ölümlü sonuçlanmıştır. İdareden alınan bilgi ve belgeler doğrultusunda, olay ile ilgili adli ve idari soruşturmanın başlatıldığı görülmektedir.

57. Kurumda psiko-sosyal servişçe yürütülen faaliyetler ve hizmetlerin şu şekilde işlediği belirtilmiştir:

“Psiko – sosyal servis olarak düzenli ve aralıksız grup çalışmaları açılmakta ve bireysel görüşmeler yapılmaktadır. Bireysel görüşmeler mahpusların talebi üzerine olduğu gibi diğer birimlerin önerisi ve Psiko – sosyal servis birimi talebi ile gerçekleştirilmektedir. Psiko – sosyal servis, eğitim birimi ve sağlık birimi ile koordineli şekilde çalışmalarını yürütmektedir. Mahpusların kuruma ilk gelişlerinden salıverilmelerine kadar geçen süreç içerisinde ihtiyaç halindeki her durumda hükümlü ve tutuklular ile gerek kendileri ile gerek aileleri ile görüşülmekte, sosyal faaliyetler düzenlenmekte, ilgili birim ve makamları yönlendirmeleri yapılmakta, psiko – sosyal ihtiyaçları karşılanmakta, STK’ larla işbirliği halinde çalışmalar yapılmakta, mahpusların kamu kaynaklarına erişimleri sağlanmaktadır. Psiko – sosyal servis temel insani hakları esas alınarak çalışmalarını yürütmektedir.”

58. Psiko-sosyal servis tarafından iyileştirme programları kapsamında bireyselleştirilmiş iyileşme ve ARDEF (Araştırma ve Değerlendirme Formu) bireysel risk değerlendirme sistemleri kullanılarak çalışmalar yapıldığı, ARDEF sonrasında çıkan risk tablosuna göre mahpuslara uygulanacak psiko – sosyal yöntemlerin belirlenerek ihtiyaca göre bireysel görüşmeler, grup çalışmaları, sosyal faaliyetlere yönlendirmeler yapıldığı kurum idaresince aktarılmıştır.
59. Kurum idaresi, tahliyesi yaklaşan her mahpus ile suça sürüklenmenin tekrar etmemesi için salıverilmesinden önce çalışmaların yapıldığını açıklamıştır.

2.5. Eğitsel, Sosyal, Sportif ve Kültürel Faaliyetler

60. Kurumda, 1 Kapalı Spor Salonu ve Çok Amaçlı Salon, 2 Açık Çim Futbol Sahası, 8 Çalışma Atölyesi, 1 Kreş, 5 Derslik ve 1 Kütüphane bulunmaktadır.
61. Heyetimiz tarafından kapalı spor salonu ve açık spor salonu incelenmiştir. Kapalı spor salonunda basketbol, voleybol, masa tenisi, langırt oynanabildiği, Kurumda bulunan 22 suça sürüklenmiş erkek çocuğun faaliyetlere aktif katılımlarının sağlandığı ifade edilmiş; Kurumda bulunan 18 yaş altı çocukların kapalı spor salonunda faaliyet halinde oldukları da ziyaret esnasında heyetimizce görülmüştür.
62. Kurum idaresi tarafından Mahpusların, 1'er saat olmak üzere bir hafta kapalı spor salonunu, diğer bir hafta da açık spor alanını kullandıkları, Kurumda açık görüş haftasına denk gelmeyen zamanlarda her gün spor faaliyetlerinin gerçekleştirildiği, etkinlik cezası almamış tüm mahpusların bu faaliyetlerden faydalandıkları kurum idaresince açıklanırken; mahpuslarla bire bir yapılan görüşmelerde söz konusu 1 saatin ikişer haftada bir kullanılabilirdiğinden, günün erken saatlerinde kendilerine haber verildiğinden ve bu nedenle spor faaliyetlerine genelde çıkamadıklarından yakınmışlardır. Ayrıca görüş zamanları, doktor muayene zamanı ve diğer iş ve işlemlerin olduğu anlarda spor faaliyetlerinin gerçekleştirilmediği ve sonrasında da yapılmadığı açıklanmıştır.
63. Kurumda 500 kişi kapasiteli bir konferans salonu bulunmaktadır. Salonda mahpuslar için tiyatro ve sinema gösterimleri ile konferanslar düzenlenmektedir. Söz konusu salonda en son "Son Kuşlar" isimli tiyatro oyunu sergilenmiştir. Özellikle çocuklara yönelik faaliyet ve aktivitelere ağırlık verildiği heyetimizle paylaşılmıştır.
64. Kendileri ile görüşme yapılan suça sürüklenen çocuklar; personelin kendilerine abi gibi davrandıklarını, yemeklerin yeterli ve ihtiyaçlarını karşılar nitelikte olduğunu, sürekli faaliyetler gerçekleştirildiğini ve bu faaliyetlere katıldıklarını, açık ve kapalı spor faaliyetlerinden sürekli faydalandıklarını, olumlu davranışlarından ötürü açık görüş ile ödüllendirildiklerini, temizlik malzemesi ve kıyafetlerini kurumun karşıladığını, haftada 2-3

defa sosyal servis personeli ile görüşme yaptıklarını ve grup çalışmalarının olduğunu ifade etmişlerdir. Öte yandan, kendileri ile görüşme yapılan çocuklar kendi istekleri ile eğitimlerine devam etmediklerini belirtmişlerdir. Kurumda kalan çocukların genel memnuniyeti heyetimizce gözlemlenmiştir.

65. Suça sürüklenen çocuklar ile özel olarak ilgilenilmektedir. Haftada en az 3 defa, eğitim servisiyle işbirliği içinde çocuklara yönelik aktivite ve faaliyetler yürütülmektedir.
66. Mahpusların kendilerinin yaptığı çok amaçlı salon heyetimizce görülmüştür. Bu salonda tiyatro, yerel sanatçılarla halk müziği konserleri ve kurumda kalan çocuklar için film gösterimi yapıldığı açıklanmıştır.
67. Konser ve tiyatro gibi aktivitelerle mahpuslara moral ve motivasyon desteği sağlandığı, ayrıca bağımlılıkla mücadele için Yeşilay derneği gibi derneklerle işbirliği içinde çalışıldığı dile getirilmiştir.
68. Mahpusların topluma kazandırılması için kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği içinde konferanslar düzenlendiği ifade edilmiştir. Bu çerçevede, Kurumda son iki yıl içerisinde 165 konferans düzenlendiği belirtilmiştir.
69. Mahpusların eğitimlerine ilişkin olarak; mahpusların eğitim seviyeleri bilgisi edinilip okuma-yazma bilmeyenler için, okuma-yazma kursu ile başlanmak üzere mahpusların bir üst eğitim seviyesine ulaşmasının sağlandığı ifade edilmiştir. Ancak kurs faaliyetleri listesinde okuma yazma 1. Kademe kursu dışında bir eğitime devam niteliği taşıyan kurs olmadığı gözlemlenmiştir. 112 açık lise, 13 açık ortaokul, 70 üniversite ve 50 İkinci Üniversite eğitimi alan mahpus olduğu bildirilmiştir.
70. Eğitim – öğretimine devam eden mahpusların sınavlarına girebildikleri, ayrıca sınava girecek kişi sayısının 5 kişiden fazla olması durumunda sınavların Kurum sınırları içerisinde yapılabildiği, bu çerçevede; açık öğretim ortaokul – lise, açık öğretim fakültesi, uzaktan eğitim fakültesi, YKS, DGS, ALES, YDS ve KPSS sınavlarının Kurumda gerçekleştirilebildiği ifade edilmiştir.
71. Kurumda 1 adet kütüphane bulunmakta olup; bu kütüphane bünyesinde mahpusların kullanımına sunulmak üzere 2465 adet kitap bulunmaktadır. Kitaplar vakıf ve derneklerden hibe olarak da alınmakta ve gerekli incelemelerden geçtikten sonra kütüphaneye kabul edilmektedir. Kütüphanede bulunan kitaplar dışında kitap almak isteyen kişilerin ise; ücretini ödemeleri kaydıyla Kurum tarafından temin edildiği veya aileleri tarafından alınarak kendilerine ulaştırıldığı ifade edilmiştir.
72. Mahpuslar kütüphanedeki kitaplardan faydalanmak için haftalık olarak dilekçe yazmakta, bu listeler içerisinde, ödünç alımı için uygun olan kitaplar mahpuslara verilmektedir. Mahpuslar

koşullarda kendilerine ait en fazla 5 kitap bulundurabilmektedirler. Kendileri ile görüşme yapılan mahpuslardan bazıları yanlarında bulundurdukları kitap sayısının yeterli olmadığını, kitap ödünç alım işlemlerin çok uzun sürdüğünü, bir kitap alabilmek için uzun süre beklediklerini, bu nedenle okunmak istenilen kitapların kurum mevcudunun kalabalık olmasına da bağlı olarak ulaşılabilir olmadığını dile getirmiştir. Mahpusların talepleri heyetimizce kurum idaresine bildirilmiştir. Kurum idaresi, koşulların kalabalık olmasından ötürü, fazla kitap bulundurulmasına imkan tanımadığını, koğuş içerisindeki kişilerin de birbirleriyle kitaplarını değiştirerek okuma imkanı ile 15 günde bir 3 kitap değişim haklarının bulunduğunu, ayrıca olası bir isyanda yangın çıkarmada kullanılma ihtimali gibi güvenlik tedbiri gerekçesi ile her mahpusa 5 kitaptan fazla veremediklerini açıklamıştır.

73. Kurumda yaklaşık 150-200 kişinin haftalık kitap değişimi yaptıklarını, kitapları gerek kurum kütüphanesinden gerekse aileleri tarafından gönderilen veya kendilerinin aldıkları kitaplardan seçebildikleri, kurumda kitap sahibi olan her mahpusun kitaplarının ayrı ayrı sınıflandırıldığı bilgisi edinilmiş ve heyetimizce yerinde gözlenmiştir.
74. Farklı dilde kitap okumak istediklerini ifade eden mahpusların taleplerine ilişkin olarak; kurum idaresi, kuruma getirilen kitapların yayınevi, bandrol, basım yapan kişi, basım yeri ve tarihi incelemelerinin yapıldığı, daha sonra savcılığın basın birimince yasaklı yayın olup olmadığı sorgusundan geçen kitapların mahpuslara ulaştırıldığı bilgisini vermiştir. Ayrıca İran konsolosluğu tarafından Farsça dilinde kitapların Kurum kütüphanesine hibe edileceği de ifade edilmiştir.
75. Kurumda 1. ve 2. Kademe okuma yazma, Kuran-ı Kerim, mesleki teknik ve sanat eğitimi kursları verildiği bilgisi edinilmiştir; ancak ziyaret tarihinde herhangi bir eğitim olmadığı gözlemlenmiş ve bu husus kendileri ile görüşme yapılan mahpuslar tarafından da dile getirilmiştir. Ayrıca okuma yazma 2. Kademe kursunun en az 2 yıldır verilmediği, kurum tarafından iletilen kurs faaliyetleri listesinde görülmüştür.
76. Kurumda zaman zaman bazı kurslar açıldığını, (saz, halk oyunları, berber) bu kurslara katılım sağlamak isteyen kişilerin dilekçe ile başvurduklarını, ancak kontenjanın az olması nedeniyle katılım gösteremediklerini ziyaret heyetimize ifade eden mahpuslar olmuştur. Kurumda 2 yıl içerisinde düzenlenen 21 kurs faaliyetlerinden 5 tanesinin toplam 4 gün süren “gıda ve su sektöründe çalışanlar için hijyen eğitimi” olduğu, diğer kursların ise iki yıl içerisinde en fazla 2 defa açıldığı gözlemlenmiştir. Kurumda devam eden 4 faaliyete, 30 kişinin katılım gösterdikleri belirtilmiştir.
77. Görüşme yapılan kişiler, havalandırma süresinin kısa olduğunu ve henüz hava kararmadan saat 18:00’da kapıların kapatıldığını dile getirmişler, gündüzlerin uzun sürdüğü bahar ve yaz

aylarında havalandırma saatlerinin uzatılmasını, kapıların en azından 19:00'da kapatılmasını talep etmişlerdir. Kurum idaresi kurumda sabah sayımı ile birlikte saat 08:00 de kapıların açıldığını ve akşam mevsim şartları, güneş ışığı ve Ramazan ayına göre saat 17:30 ve 19:45 saatleri arasında da kapıların kapatıldığını belirtmiştir.

78. Kurumda çalışma olanaklarına ilişkin olarak; Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İşyurtları Kurumunun üç adet işkolu ile faaliyetlerini sürdürdüğü; söz konusu faaliyetler kapsamında kantin, kafeterya ve terzi atölyelerinde 26 mahpus çalıştırıldığı ifade edilmiştir.
79. Kurumda merkezi yayın sistemi ile 31 adet kanal yayınlanmaktadır. Mahpusların anket doldurarak yayınlanmasını istedikleri kanalları seçtikleri, hakkında yayın yasağı bulunmayan kanalların yayınlandığı açıklanmıştır. Ayrıca, Mahpusların bilgilendirilmesi için 4 adet bilgilendirme kanalı da bulunmaktadır. Ancak yapılan koğuş ziyaretlerinde bilgilendirme kanallarının yayın kalitesinin düşük olduğu gözlemlenmiştir.

2.6. Dış Dünya ile Etkileşim

80. 17/06/2005 tarihli Mahpusların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik hükümleri doğrultusunda; “Açık görüş, hükümlü ve tutuklular ile ziyaretçilerinin maddi temasına imkân verecek şekilde, konuşulanların hazır bulunan görevli tarafından işitilebildiği ve izlenebildiği, ceza infaz kurumunun bu iş için tahsis edilmiş özel bölümünde yapılan ziyaret ve görüşmelerdir. (...) Açık ziyaretler, bir saatten fazla olmamak kaydıyla 09.00-17.00 saatleri arasında yaptırılır. Ziyaret süresi, görüşmenin fiilen başladığı andan itibaren işler.” Kurum idaresi tarafından, mahpusların mevzuatın öngördüğü şekilde ayda bir defa ve ayrıca Adalet Bakanlığınca belirlenen resmi, dini bayramlar ve özel günlerde açık görüş yaptırıldığı, telefon görüşmelerinin de her hafta 10 dakika olarak gerçekleştirildiği açıklanmıştır.
81. Açık görüşlerin süresi Kurumda yeterli personel bulunmaması nedeniyle, idarece 45 dakika olarak belirlenmiştir. Mahpuslar açık görüşlerde odadan çıkmaları ile sürenin başlatıldığından ve yaklaşık 35 dakika görüş yaptıklarından, bu nedenle ailelerinin yanında yeterli vakit geçiremediklerinden, ayrıca açık görüş alanında diğer mahpusların aileleri ile iç içe ve birlikte oturduklarından, mahremiyetin olmadığından yakınmışlardır. Kurum idaresi ise mahpuslara açık görüş için ayrılan yerin 50 kişi kapasitesi olduğunu ve kapasite üstü çalışan kurumlarında kalanların açık görüşten yararlanmaları için 50 dakika uygulayamadıklarını, güvenlik gerekçesi ile 40 dakika görüş yaptırdıklarını belirtmiştir.

Fotoğraf 2: Açık Görüş Alanı

82. Kurumda, herhangi bir soruna neden olmayan mahpusların ödül olarak eş görüşünden yararlandırıldıkları ifade edilmiş ve bu amaçla oluşturulmuş olan aile odaları heyetimizce ziyaret edilmiştir. Ancak; her hafta 1 defa yapıldığı ifade edilen eş görüşüne, kendisi ile görüşme yapılanlardan hiçbiri katılmadığını dile getirmiştir. İdareden alınan bilgi ve belgelerden; 2018 yılında 88 mahpusa eş görüşmesi ödülü verilip 67 sinin uygulandığı, ziyaret öncesi süreci kapsayan 2019 un ilk 3 ayında ise; 26 mahpusa verilen eş görüşmesi ödülünün 19 unun uygulandığı anlaşılmaktadır.

3. TAVSİYELER

83. Dünya Sağlık Örgütü ruh sağlığını koruyucu önlemler olarak spor faaliyetlerinin önemini vurgulamaktadır.⁴ Çocuklar için düzenli spor yapmak; çocuğa sosyal becerilerini geliştirme, takım içerisinde paylaşma, yardımlaşma, işbirliği kurma, tek başına problem çözebilme ve etkili iletişim kurma becerilerini kazandırır. Öz disiplin, öz saygı ve özgüven gelişiminde de spor yapmanın olumlu etkisi bilinmektedir. Kurumda da spor faaliyetlerine önem verildiği ve mahpus çocukların gün içinde bu faaliyetlerden yararlandırıldığı gözlemlenmiş, teyit edilmiş ve heyetimizce iyi uygulama örneği olarak değerlendirilmiştir.
84. Kurum idaresinin takdiri ile kurumda mahpus, engelli olup R tipi cezaevi kurumuna nakil olmayan kişilerin kurum revirinde sürekli gözetim altında bulundurulup, ihtiyaçlarının karşılanıyor olması ziyaret heyetimiz tarafından da gözlemlenmiş ve iyi uygulama örneği olarak değerlendirilmiştir.

⁴ Dünya Sağlık Örgütü, 2018, Fiziksel Hareket Küresel Eylem Planı. https://www.tuseb.gov.tr/enstitu/tacese/yuklemeler/ekitap/UA_kuruluslar/fiziksel_aktivite.pdf (E.T.:20.02.2019)

3.1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler

85. Kurumda yabancı mahpusların bulunduğu tespit edilmiş ve mahpuslardan Türkçe bilen bir kişinin gönüllü tercümanlık yaptığı gözlemlenmiştir. Mahpus yabancı uyruklu kişilere yönelik hukuki sorunların, iletişim sorunlarının aşılması ve bilgilendirme ve iyileştirme çalışmalarının sağlıklı bir biçimde yürütülmesi için kurumda tercüman olarak personel görevlendirilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.
86. Kurum koridorlarında yeterli olmadığı tespit edilen kameraların söz konusu alanlarda gerçekleşme ihtimali bulunan vakalar için; tespit, müdahale gibi imkânların sağlanması amacı ile kurum içi görüntüleme güvenliğinin yeterli seviyeye getirilmesinin gerekliliği değerlendirilmiştir.
87. Mahpusların eğitim gören çocuklarını görebilmeleri ve karşılıklı özlemlerini giderebilmeleri amacı ile bu kişiler için açık görüş günlerinin hafta sonu yapılması gerektiği düşünülmektedir. 45 dakika olarak belirlenmiş olan görüş süresinin imkanlar dahilinde 1 saate çıkarılmasının mahpuslar açısından olumlu sonuçlar doğuracağı değerlendirilmiştir.
88. Mahpusların rehabilitasyonu ve kişinin suç ve suçluluk bilincinden uzaklaşması için; yalnız kalmaması, boş zamanlarını aktif değerlendirmesi gerektiği anlayışıyla kurumun sosyal faaliyet sayısını arttırması gerekliliği değerlendirilmektedir.
89. Birçok mahpus tarafından dile getirilen ısınma sorununa yönelik olarak; bina yalıtımı ve ısınma siteminin gözden geçirilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.
90. Sigara içenlerle içmeyen mahpusların aynı koşuğa tutulmalarına ilişkin olarak; mahpusların sigara kullanımlarına göre koşuğlara yerleştirelmeleri gerektiği değerlendirilmiştir.
91. Görüşme yapılan özgürlüğünden mahrum bırakılanların, haklarında tutanak tutulması endişesi yaşamaları nedeniyle şikayet başvuru yollarını kullanamadıkları iddialarıyla ilgili olarak; Kurum idaresi tarafından, özgürlüğünden mahrum bırakılanların, haklarında tutanak tutulması, disiplin soruşturması açılmaması gibi endişeler yaşamadan dilekçelerini resmi makamlara ve avukatlarına gönderebilmeleri için gerekli önlemlerin alınması gerektiği değerlendirilmiştir.

3.2. Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler

92. Kurumda yapılması gereken iş ve işlemlerde, faaliyet ve etkinliklerin yapılmasında, açık görüş süresinin kısalığına ve açık görüş alanı olarak belirlenen yerde birçok mahpusun aileleri ile birlikte görüşlerinin mahremiyetten uzak yapılmasına, bu ve bunlardan oluşan aksaklıklara, personel eksikliği neden olarak gösterilmiştir. Söz konusu işlemlerdeki aksamaların giderilmesi için Denizli D Tipi Ceza İnfaz Kurumunun personel kapasitesinin arttırılması gerektiği değerlendirilmiştir.

93. Ziyaret heyetimizce gözlemlenen ve yer yer Kurum idaresince de dile getirilen hususlardan biri de kapasitenin üzerinde kişi barındırılmasının yansımaları olmuştur. Bu durum, fiziksel koşulların yanı sıra hijyen, sağlığa erişim, sosyal ve kùltürel faaliyetlerden yararlanma gibi birçok konuda negatif etkiler doğurabilecektir. Bu kapsamda, çözümlarına ilişkin bir çalışma yapılmasına ihtiyaç duyulduğu değerlendirilmiştir.